

U 39/2009 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
maksuviivästysdirektiivin uudistamiseksi**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle komission 8 päivänä huhtikuuta 2009 tekemä ehdotus uudelleenlaadituksi toisinnoksi Euroopan parlamentin

ja neuvoston direktiivistä kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 2009

Oikeusministeri *Tuija Brax*

Lainsäädäntöneuvos Tuomo Antila

OIKEUSMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2009/0800**EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI KAUPALLISISSA TOIMISSA TAPAHTUVIEN MAKSUVIIVÄSTYSTEN TORJUMISESTA (UUDELLEENLAADITTU TOISINTO)****1 Ehdotuksen tausta ja tavoite**

Vuonna 2000 on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/35/EY kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta. Se sisältää säännöksiä velvollisuudesta maksaa viivästyskorkoa viivästyneille maksuille, omistuksenpidätysehtojen pätevydestä sekä riidattomien saatavien perintämenettelyistä. Direktiivi koskee elinkeinonharjoittajien välisiä sopimuksia ja julkisyhteisöjen hankintoja. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät siten esimerkiksi elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien väliset sopimukset.

Direktiivi on luonteeltaan minimidirektiivi, joten kansallisesti voidaan säätää direktiiviä ankarampia viivästyss seuraamuksia.

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 8 päivänä huhtikuuta 2009 ehdotuksen uudelleenlaadituksi toisinnoksi edellä mainitusta direktiivistä (KOM(2009) 126 lopullinen). Ehdotus merkitsisi nykyisen direktiivin kumoamista ja korvaamista uudella direktiivillä.

Komissio perustelee ehdotustaan sillä, että direktiivin 2000/35/EY voimaantulosta huolimatta kaupallisiin toimiin liittyvät maksuviivästykset ovat edelleen yleinen ongelma EU:ssa. Lisäksi eräissä jäsenvaltioissa on todettu sovellettavan perusteettoman pitkiä maksuaikoja sopimuksissa, joissa toisena osapuolena on viranomainen. Kumpikin ongelma haittaa vakavasti tervettä liiketoimintaympäristöä ja yhtenäismarkkinoiden toimintaa etenkin talouden laskusuhdanteiden aikana.

Ehdotuksen tavoitteena on parantaa eurooppalaisten yritysten kassavirtaa. Lisäksi tavoitteena on helpottaa sisämarkkinoiden joustavaa toimintaa poistamalla esteitä rajat

ylittäviltä kaupallisilta toimilta. Tavoitteiden saavuttamiseksi uudessa direktiivissä annettaisiin velkojille välineitä, joiden avulla ne voivat maksujen viivästyessä käyttää oikeuksiaan tehokkaasti ja täysimääräisesti. Lisäksi vahvistettaisiin viranomaisiin kohdistettuja kannusteita maksaa laskunsa ajallaan.

Ehdotus on osa kasvua ja työllisyyttä tukevaa Lissabonin strategiaa. Sillä pannaan osaltaan täytäntöön eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite ("Small Business Act", KOM(2008) 394) ja Euroopan talouden elvytysuunnitelmasta annettu komission tiedonanto (KOM(2008) 800).

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö ja vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Ehdotuksen 1 artiklan 2 kohdassa poistettaisiin nykyiseen direktiiviin sisältyvä jäsenvaltioiden mahdollisuus jättää direktiiviä täytäntöönpannassa soveltamisalan ulkopuolelle korkovaatimukset, jotka ovat suuruudeltaan alle viisi euroa.

Ehdotuksella ei tältä osin ole vaikutusta Suomen lainsäädäntöön.

Ehdotuksen 4 artiklassa säädettäisiin, että maksun viivästyessä velkojalla on oikeus saada velalliselta viivästyskoron lisäksi viivästyneen maksun määrään suhteutettu korvaus perintäkuluistaan. Jos viivästynyt määrä olisi esimerkiksi vähintään 1 000, mutta alle 10 000 euroa, velkojalla olisi oikeus saada perintäkuluina kiinteä 70 euron summa.

Jos ehdotus hyväksytään, saatavien perinnästä annettua lakia (513/1999) on muutettava. Nykyisen lain mukaan korvattavia ovat vain perinnästä velkojalle tosiasiallisesti aiheutuvat kohtuulliset kulut.

Ehdotuksen 5 artikla koskee viranomaisten maksuviivästyksiä. Siinä viranomaiset velvoitettaisiin pääsääntöisesti maksamaan tavaroiden tai palveluiden toimittamiseen perustuvat laskut 30 päivän kuluessa. Jos laskua ei maksettaisi ajallaan, velkojalla olisi oikeus saada viranomaiselta viivästyskoron ja perintäkulujen lisäksi kiinteämääräinen korvaus, joka on suuruudeltaan viisi prosenttia viivästyneen maksun määrästä.

Suomen nykyinen lainsäädäntö ei tunne ehdotettua viiden prosentin viivästyskorvausta. Jos ehdotus hyväksytään, direktiivin täytäntöönpano edellyttää tältäkin osin lainmuutosta.

Ehdotuksen 6 artiklalla tiukennettaisiin nykyisen direktiivin säännöksiä, jotka koskevat kohtuuttomia sopimusehtoja. Ehdotetun uuden säännöksen nojalla sopimusehto, jonka mukaan viivästyskorkoa ei voida periä, olisi aina katsottava selvästi kohtuuttomaksi.

Jos ehdotus hyväksytään, direktiivin säännöstä vastaava säännös on sisällytettävä Suomen lainsäädäntöön, esimerkiksi varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929) 36 §:n sovittelusäännöksen yhteyteen.

Ehdotuksen 9 artiklalla tiukennettaisiin riidattomien saatavien perintämenettelyjä koskevaa säännöstä. Jäsenvaltioiden velvollisuus varmistaa, että velkoja voi riidattomassa velkomusasiassa saada täytäntöönpanoperusteen 90 kalenteripäivän kuluessa kanteen vireille panosta, muutettaisiin ehdottomaksi. Kuten nykyisinkin, määräaika laskettaessa ei kuitenkaan otettaisi huomioon asiakirjojen tiedoksiantoon tarvittavaa aikaa eikä velkojan aiheuttamia viiveitä, kuten puutteellisten hakemusten oikaisemiseen käytettyä aikaa.

Jos ehdotus hyväksytään, tulee harkittavaksi, vaatiiko direktiivin täytäntöönpano tältä osin nimenomaisen määräaika säännöksen ottamista oikeudenkäymiskaareen vai onko riittävää, että määräajan noudattamisesta käytännössä varmistutaan velkomusasioita käsittelevien tuomioistuinten riittävillä resursseilla ja menettelytavoilla.

3 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely EU:ssa

Luonnosta valtioneuvoston kirjelmäksi on käsitelty kilpailukykyjaostossa kirjallisesti toukokuussa 2009.

Valtioneuvoston kannan muodostamista varten oikeusministeriö kuulee ehdotuksesta ja kirjelmäluonnoksesta työ- ja elinkeinoministeriötä, valtiovarainministeriötä, Valtiokonttoria, Suomen Kuntaliittoa ja aiheen kannalta keskeisiä elinkeinoelämän järjestöjä.

EU:ssa asiaa on ensimmäisen kerran käsitelty neuvoston työryhmän kokouksessa 12.5.2009. Seuraava työryhmäkokous on kesäkuun alussa.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Direktiiviehdotuksen arvioidaan edistävän sitä, että yritykset ja viranomaiset suorittavat maksuvelvoitteensa oikea-aikaisesti, ja siten parantavan erityisesti pk-yritysten kassavirtaa ja tukevan niiden kilpailukykyä.

Niin kuin direktiiviehdotukseen liittyvästä vaikutusarvioinnistakin ilmenee, maksuviivästykset eivät ole Suomessa merkittävä ongelma. Myös suomalaiset viranomaiset maksavat yleisesti ottaen laskunsa ajallaan. Siksi ehdotetuista uudistuksista hyötyisivät Suomessa merkittävimmin vientiyritykset.

Ehdotettu viiden prosentin viivästyskorotus viranomaisten myöhässä maksamiin maksuihin käytännössä pakottaisi suomalaiset viranomaiset huolehtimaan vielä nykyistäkin varmemmin laskujen oikea-aikaisesta maksamisesta. Jos tästä huolehditaan asianmukaisesti, ehdotuksesta ei aiheudu lisämenoja julkisyhteisöille.

5 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kantaa ei ole vielä muodostettu.